

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

OAHPPOPLÁNA

**ÁRBEVIERRU,
HUTKÁIVUOHTA JA
DUDDJON**

30 oahppočuoggá

1. OAHPPOOVTTADAGA NAMMA

Árbevierru, hutkáivuohta ja duddjon

Tradisjon, kreativitet og duodji

Tradition, creativity and duodji

2. OPPALAŠ DIEĐUT OAHPU BIRRA

- OAHPPOVTTADAGA KODA

DUO 300

- VIIDODAT

30 oč

- OAHPU LÁGIDEAPMI

Sámiallaskuvllas ja nehta bokte

3. OAHPPOPROGRÁMMA GULLEVAŠVUOHTA

4. SISABEASSANGÁIBÁDUSAT

Obbalaš lohkaŋgelbbolašvuohta dahje reálagelbbolašvuohta. Sámeŋiela gáibádusa sáhtá deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Sámeŋiella 1. dahje 2.ŋiellan joatkkaskuvllas, Suoma bealde logahaga eatniŋielladutkkus dahje guhkes amasŋielladutkkus ja Ruota bealde Modersmål A, B ja C dahje dušše A ja B. Sámeŋielagáibádusa sáhtá maid deavdit davvisámeŋiela, SAAL oahpuin, lohkaŋbadŋeoahpuin 30 oč dahje vástideddŋiin, dahje ceavzit sámeŋiela geahččaleami, man Sámi allaskuvla lágida.

Duoŋis ohcci galgá duođáštít duođje- dahje dáidda- ja hábmenfágalaš gelbbolašvuođa, mii sáhtá leat fágabreava duoŋis, duođjeoahput duođjeskuvllas dahje eará vástideaddŋi duođjeoahppu. Ohcciiŋ geain lea duddjoŋhárŋeapmi, galget duođáštussan buktít sisa 4-5 iešguđetlágan duoŋi.

5. OAHPAHUSŋIELLA

Dábálaččat davvisámeŋiella.

6. SISDOALLU

Oahpus vuoŋulduvvat dasa, mo plánet, duddjot ja gaskkustít duoŋi. Oahppu fállá praktihkalaš ja teorehtalaš dieđu, mainna studeanta čieŋŋuda ja viiddida iežas duođječehppodaga ja áddejumi. Oahpus ávkkástallat čuolmmaidčoavdinmetodaiguin, mat fállat studentii reaidduid pláŋemii, hábmemii ja duddjomii. Oahpus duddjot earenoamáš stuorát duŋiid ja oahpásmuvvat davviguovllu eamiálbmogiiid náhkkeđuŋiide. Oahpus suokkardallat duođjeárbevieru bajásdoallama, ealáskahttima ja kultuvrralaš suvdilisvuođa.

Oahpu sáhtá juohkit guovtti oassái: 1) Pláŋen, hutkáivuohta ja duddjon (15 oč) ja 2) Árbevirolaš duoŋi bajásdoallan ja ealáskahttin (15 oč).

7. OAHPPANJOKSOSAT

Diedut ja gálggat

Oahpu maŋŋá kandidáhtta

- dovdá čuolmmačoavdinmetodaid
- máhtá čilget iežas barganproseassas hutkáivuhtii ja estetihkkii laktáseaddji osiid
- máhtá árvoštallat ja ákkastallat bargovugiid ja ávnnaváalljemiid
- máhtá ságastallat teorehtalaččat gažaldagain, mat gusket duodjeárbevieruid bajásdoallama ja ealáskahttima
- dovdá duoji mearkašumi kultuvrralaš suvdilisvuodas
- dovdá davviguovllu eamiálbmogiid náhkkeđujiid
- máhtá suokkardallat duoji estehtalaš ja hutkás čovdosiid
- máhtá ovdanbuktit iežas duodjeáhtanuššama dujiid ja loggagirjji/portfolio dahje eará gaskkustanvuogi bokte

Gealbbut

Oahpu maŋŋá kandidáhtta

- dovdá relevánta fága- ja ámmátehtalaš čuolmmaid
- máhtá plánet ja čadahit bargguid ja proševttaid ehtalaš gáibádusaid ja njuolggadusaid vuodul
- máhtá ságastallat fágabirrasis, ja nu leat mielde ovddideamen buriid fágalaš čovdosiid
- máhtá gaskkustit fágalaš čuolmmaid ja bohtosiid sihke čálalaččat, njálmmálaččat ja eará relevánta ovdanbuktinvuogiiguin
- máhtá geavahit DGT oassin iežas ovdanbuktimis

8. OAHPAHAN- JA OAHPPANVUOGIT

Logaldallamat, bargobájit, lohkanrieggát, hárjehusat, oahppanportofolio, bagadallamat ja seminárat.

Oahpus lea bealli lágiduvvon oassi (duddjon, logaldallamat, bagadallamat, bargobájit, seminárat, lohkanrieggát jna.) ja bealli iešheanálaš bargan (duddjon, lohkan, bargobihtáid čoavdin, reflekterema čállin jna.).

9. GÁIBÁDUSAT BEASSAT EKSÁMENII

Studeanta galgá leat oassálastán unnimustá 75 % lágiduvvon oahpus. Studeanta galgá ráhkadit oahppanportfolio oahpu áigge. Barggut galget leat dohkkehuvvon ja studeanta galgá leat oassálastán čájáhussii ovdalgo beassá eksámenii. Oahppokoordináhtor mearrida, beasságo studeanta eksámenii.

10. EKSÁMEN

Árvvoštallan lea guovtti oasis:

1. Oahppanportfolio árvvoštallan. Deaddu lea 80 % loahpalaš árvosánis.
2. Njálmmálaš eksámen čájáhusa oktavuodas. Deaddu lea 20 % loahpalaš árvosánis.

11. LEA GO PRIVATISTTAIN VEJOLAŠ VÁLDIT DÁN FÁGA/FÁTTÁ?

Ii leat.

12. KVALITEHTASIHKKARASTIN

Čujuhuvvo SA kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii, ja makkár vejolašvuodát/geatnegasvuodát studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágareportta vuodul.

13. LOHKANMEARRI

Lohkanmearri lea sullii 400 siiddu.

Gunvor Guttorm (2011). Hutkáivuohta, improvisašuvdna ja innovašuvdna kultuvrralaš ovdanbuktimis. Sámi dieđalaš áigečála 1/2011, 3-17. Oažžunláhkái maiddái <http://site.uit.no/aigecala/sami-diedalas-aigecala-1-2011-guttorm> (16 s).

Lerdahl, Erik (2007). Slagkraft: håndbok i ideutvikling. Oslo: Gyldendal akademisk. (11–37, 55–77, 123–136; 62 s).

Nugraha, Adhi (2012). Transforming Tradition. A Method for Maintaining Tradition in a Craft and Design Context. Helsinki: Aalto University. (40-64, 99-125; 50 s).

Porsbo, Susanna Jannok (1988). Samiskt dräktskick i Gällivare, Jukkasjärvi och Karesuando socknar. Skrifter från Åjtte 1. Jokkmokk: Åjtte förlag. (25–35, 49–65, 73–75; 28 s).

Sámi allaskuvla
Sámi University College

Schumann Walter (1995). Ädelstenar och prydnadsstenar. Stockholm: P.A.Norstedt & Söners Förlag. (150 s).

Somby, Seija Risten (2003). Beaiveniedda duodji – Duodjeárbevieru kultuvrralaš mearkkašumit ja enkulturašuvdna golmma sohkaoluolva áigge Gáregasnjárgga ja Kárášjoga guovllus 1900-logus. Pro gradu -tutkielma. Oulu universitehta. (42-46; 5 s).

_____ (2008). Sisti – Duodji. Inari: Saamelaiskäräjät. (11-41; 30 s).

Thorpe, Ann 2000: Design för hållbar utveckling: ekologi, ekonomi, kultur. Stockholm: Raster. S. 6–71 (65 s).